

Handläggare:

Datum:

Diarienummer:

2009-12-15

RSK 1119-2009

Europeiska kommissionen –
General direktoratet för havsfrågor och fiske
”GFP-reformen”
1049 Bruxelles/Brussel
Belgien

Yttrande om EU-kommissionens grönbok om den gemensamma fiskepolitiken

För Västra Götaland har ett fiskbestånd i balans en stor betydelse, både som naturtillgång, som del av den biologiska mångfalden och som underlag för en betydelsefull landsbygdsnäring.

Västerhavet är ett näringsrikt hav med hög salthalt. Nyligen inrättades Sveriges första marina nationalpark i Kosterhavet vid norra Bohuskusten med motiveringen att det är Sveriges artrikaste marina miljö. Tack vare ett stort antal fiskarter har Västra Götaland blivit Sveriges mest utpräglade fiskeregion. Det finns ca 800 licensierade yrkesfiskare i Västra Götaland. Förutom havsfisket har Västra Götaland också ett av Europas största insjöfiskeri i Väneren. Fångsten av råvaran har lagt grunden till en svensk beredningsindustri som till 75 procent finns i Västra Götaland.

Den gemensamma europeiska fiskepolitiken (CFP) sätter ramarna för hur fisket i Västra Götaland utvecklas. Revideringen av CFP ger Västra Götalandsregionen tillfälle att understryka aspekter av fiskeripolitiken som är särskilt angelägna för Västra Götaland.

I anslutning till diskussionen i Grönboken formuleras konkreta frågeställningar om fiskeripolitikens utformning. I viss utsträckning följer yttrandet detta upplägg och synpunkter lämnas i form av svar på frågorna.

Synpunkter på huvuddragen i Grönboken

1. Västra Götalandsregionen instämmer med Grönbokens bedömning om att överkapaciteten i flottan måste minska. Även om stora neddragningar har gjorts i vissa fiskeflottor och betydande utskrotning av tonnage sker under de närmaste åren måste ännu större ansträngningar till. Flottkapaciteten, och framför allt nyttjandet av densamma, måste vara avpassat till ett hållbart och

Datum:
2009-12-15

Diarienummer:
RSK 1119-2009

balanserat fångstuttag. Övervakningsmetoder och styrmedel måste utformas så att det finns en direkt koppling mellan hållbart uttag och fiskeansträngning.

2. Västra Götalandsregionen delar uppfattningen att fiskeripolitikens huvudmål bör formuleras så att de miljömässiga hållbarhetsmålen kan hävda sig i förhållande till ekonomiska och sociala målsättningar. I dagsläget finns det en tendens att ekonomisk och social hållbarhet prioriteras på bekostnad av miljömässiga och ekologiska överväganden. Visserligen hänvisar fiskeripolitiken till försiktighetsprincipen och ekosystemansatsen, men det saknas tydliga indikatorer och måttstockar som kan ge konkret vägledning för avvägningar mellan hållbarhetsmål på kort sikt.

I grönboken ställs frågan om den gemensamma fiskeripolitiken bör syfta till att bibehålla traditionell fiskerisysselsättning eller till att skapa alternativa arbetstillfällen i kustsamhällena. Västra Götalandsregionen ser positivt på stöd till alternativa arbetstillfällen. En breddning av åtgärderna i CFP som möjliggör utvecklingsinsatser inom angränsande områden är önskvärd. Västra Götalandsregionen och flera kommuner i Västra Götaland bidrar ekonomiskt till framväxten av s.k. fiskeområden. I dessa projektområden prioriteras samverkan mellan traditionell fiskerinäring och andra kustnäringar inom livsmedel- och besöksnäring.

3. Västra Götalandsregionen ser positivt på en regionalisering av delar av fiskeripolitiken, där den centrala nivån fokuserar på ”en beslutsram med långsiktiga kärnprinciper” och ”särskilda regionala förvaltningslösningar” har ansvar för genomförandebeslut.

I Grönboken ställs frågan hur de regionala rådgivande nämnderna kan anpassas till ett regionaliserat angreppssätt. Sedan år 2006 finns regionala rådgivande nämnder (RAC) för Nordsjön och Östersjön. Genom dessa RACs har både företrädare för näringen och för andra intressen som naturvård och friluftslivet, möjlighet att kanalisera genomarbetade råd in i beslutsprocessen för CFP. Västra Götalandsregionen ser positivt på dessa rådgivande nämnder och tror att de kan utvecklas till ett stöd i genomförandet av fiskeripolitiken. Men det förutsätter att sammansättningen av deltagandet i nämnderna ändras så att ”näringslivet” inte ensam utgör en majoritet i nämnderna. Det behövs också medverkan från regionerna i nämnderna, liksom en vetenskaplig expertis när det gäller regionala havsområden.

Västra Götalandsregionen vill i det här sammanhanget påpeka att översättningen av ”regional advisory councils” med ”regionala

Datum:
2009-12-15

Diarienummer:
RSK 1119-2009

rådgivande nämnder” är missvisande. Det leder fel att översätta det engelska begreppet ”councils” med ”nämnder”. I Sverige är nämnder beslutande organ medan regional advisory councils endast har en rådgivande roll i förhållande till fiskeripolitiken.

4. I Grönboken framhåller man betydelsen av att näringen tar större ansvar för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken. Erfarenheten visar att större medverkan och därmed ansvarstagande från de intressen som berörs av besluten leder till ett effektivare genomförande av besluten. Grönboken framhåller särskilt att näringen kan ges mer ansvar genom självförvaltning, och skriver ”resultatbaserad förvaltning är en möjlig väg i denna riktning”. Resultatbaserad förvaltning bygger på att det finns en omvänd bevisbörda. Neringen måste själv visa att den bedriver sin verksamhet på ett ansvarsfullt sätt för att få fortsätta med sitt fiske. För att klara den granskning av resultaten som följer av denna metod ställs stora krav på kvalitetsgranskad resultatuppföljning, vilket minskar risken för osanna uppgifter och bristfällig information.

Västra Götalandsregionen stödjer en sådan utveckling. Erfarenheterna från det västsvenska fisket, t ex räkfisket vid Koster-Väderöarna, visar att ekonomisk och ekologisk uthållighet samt balanserad kapacitet främjas av att näringen uppmuntras att ta större ansvar.

5. Inom området fiskerikontroll efterlyser Grönboken ”en kultur av efterlevnad”. Olagligt, orapporterat och oreglerat fiske – sammanfattat i begreppet ”IUU” – påverkar beståndens uthållighet, näringens ekonomi och konkurrensförhållanden mellan olika legala och illegala företag samt konsumenternas förtroende för näringen. I Grönboken påpekas att omfattningen av IUU är olika i olika delar av unionen har bidragit till ett starkt motstånd mot att genomföra åtgärder för att komma till rätta med problemet och spritt en känsla av att politiken inte genomdrivs på ett enhetligt sätt överallt. Ett exempel på skillnader som undergräver tilltron till CFP:n är att systemen för datainsamling för kvotövervakning skiljer sig åt mellan länder och havsområden, och Grönboken understryker att enhetlighet och sammanhållning på detta område måste förbättras.

Västra Götalandsregionen delar därför uppfattningen att IUU är ett prioriterat område och att ansträngningar måste göras för att få ”en kultur av efterlevnad”.

I Grönboken ställs frågan om man bör koppla samman en effektiv efterlevnad av kontrollskyldigheterna och tillgången till gemenskapsfinansiering. I praktiken skulle detta innebära att

Datum:
2009-12-15

Diarienummer:
RSK 1119-2009

medlemsstater som inte har en effektiv efterlevnad får reducerad gemenskapsfinansiering. Västra Götalandsregionen ser positivt på en sådan koppling.

Övriga synpunkter

Bland övriga synpunkter som Grönboken tar upp vill Västra Götalandsregionen särskilt framhålla betydelsen av att den gemensamma fiskeripolitiken blir en del av den integrerade havspolitikerna för Europa. Havspolitikerna har som syfte att ta tillvara den enorma utvecklingspotentialen som finns i haven. Det förutsätter bättre samordning mellan den havsrelaterade sektorspolitiken. Det finns betydande synergier mellan t ex miljö, fiske, sjöfart, energi, forskning och turism. Västra Götalandsregionen ser positivt på att EU fortsätter integrationen mellan maritima politikområden rent allmänt och i synnerhet mellan fiskeri och övriga områden.

I samband med CPMR:s generalförsamling i Göteborg 1-2 oktober 2009 gjorde Västra Götalandsregionen ett uttalande som särskilt lyfte fram prioriterade områden inom ramen för CPMR:s yttrande om Grönboken. Nedan följer en sammanfattning av dessa:

- i) Dagens fiskeripolitik leder till att nyttig och värdefull fisk kastas överbord istället för att landas och konsumeras. Dessa s.k. utkast är ett anmärkningsvärt slöseri som upprör konsumenterna i våra regioner. För varje fisk som landas kastas nästan en fisk överbord. Västra Götalandsregionen kräver en fiskeripolitik som sätter stopp för utkasterna.
- ii) Ett långsiktigt fiske måste vara ekologiskt och ekonomiskt uthålligt. Fiskekapaciteten måste anpassas till resurserna i havet.
- iii) Vi kräver att det illegala, orapporterade och oreglerade fisket – ”illegal, unreported and unregulated” (IUU) - upphör. I Östersjön har gemensam och tuffare kontroll gett bra resultat. Västra Götalandsregionen vill se att man gör gemensam sak även i andra delar av Europa för att komma till rätta med IUU.
- iv) Västra Götaland vill särskilt främja det småskaliga fisket. Det småskaliga fisket lämnar viktiga bidrag till sysselsättningen i kustregioner och har ofta nära koppling till lokalt företagande inom handel och beredning. Det småskaliga fisket har också mycket viktiga synergieffekter med turismen.
- v) Det finns ett brett utbud av ekologiska livsmedel i handeln idag. Efterfrågan på dessa produkter har växt varje år under senare år.

Datum:
2009-12-15

Diarienummer:
RSK 1119-2009

Västra Götaland vill därför markera betydelsen av ökad ekologisk produktion av fiskprodukter.

Avslutande synpunkter

Västra Götalandsregionen ser positivt på EU kommissionens grönbok om den gemensamma fiskeripolitiken. Den fokuserar på centrala frågeställningar som är viktiga för att Europa skall komma till rätta med den miljömässigt oförsvarliga och samhällsekonomiskt ineffektiva fiskeripolitiken.

Regionstyrelsen

Roland Andersson
Ordförande

Johan Assarsson
Regiondirektör

Kopia till
Regeringen